ממלכת אסווטיני (סווזילנד)

מחלקת ניהול סיכונים

פברואר 2023

	דירוג	תחזית	מתאריך	אשרור אחרון
אשרא	6/7	...	...	...
OECD	6/7	...	מרץ 2007	...
Fitch	...	...	...	...
Moody's	B3	יציבה	יולי 2020	...
S&P	...	...	...	...

שוכנת בדרום יבשת אפריקה, בין דרום אפריקה למוזמביק.

נתונים כלליים:

אוכלוסייה:	1.2 מיליון איש (הערכה לשנת 2022)
שטח:	17.4 אלף קמ"ר
עיר בירה:	מבבנה
תמ"ג לנפש:	3,512 דולר (הערכה לשנת 2022)
משאבי טבע:	אסבסט, פחם, חימר (אספלט), קסיטריט, יערות, מרבצי זהב ויהלומים, טלק, אנרגיה הידרואלקטרית, מחצבות אבן.
שפה רשמית:	סוואזית ואנגלית
מטבע:	לילנגני (SZL)

נקודות חוזק

- המדינה חברה במספר איגודי סחר ומכס אזוריים, וביניהם איגוד המכס של דרום אפריקה SACU
- המטבע המקומי צמוד לראנד הדרום אפריקאי
- תמיכה כספית מהקהילה הבינלאומית
- מעולם לא פרסה חובות במסגרת מועדון פריז

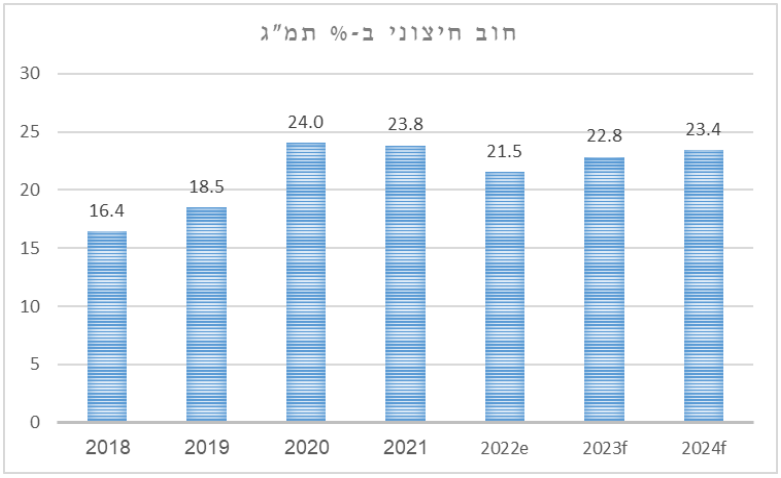
סיכונים ואתגרים

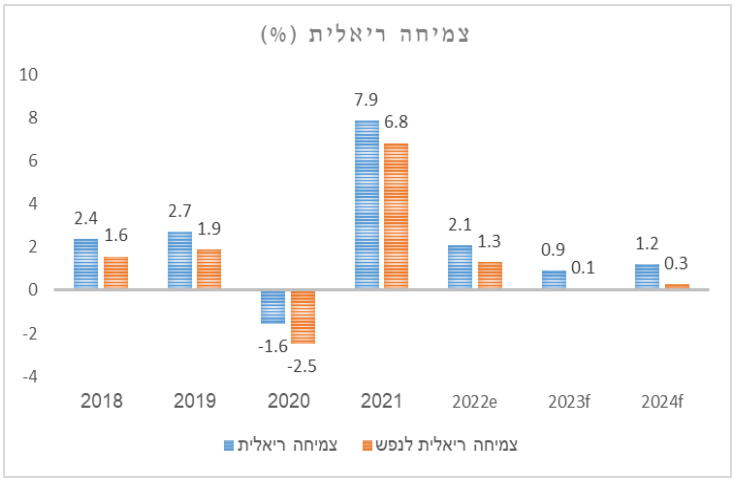
- כלכלה קטנה, אבטלה גבוהה, עוני נרחב
- המדינה נשלטת על ידי המלך באופן אבסולוטי
- חוסר שביעות ציבורית מהמלוכה והיעדר החירויות הפוליטיות
- תלות גבוהה בכלכלת דרום אפריקה ובהכנסות מארגון SACU
- רמת עתודות מט"ח נמוכה

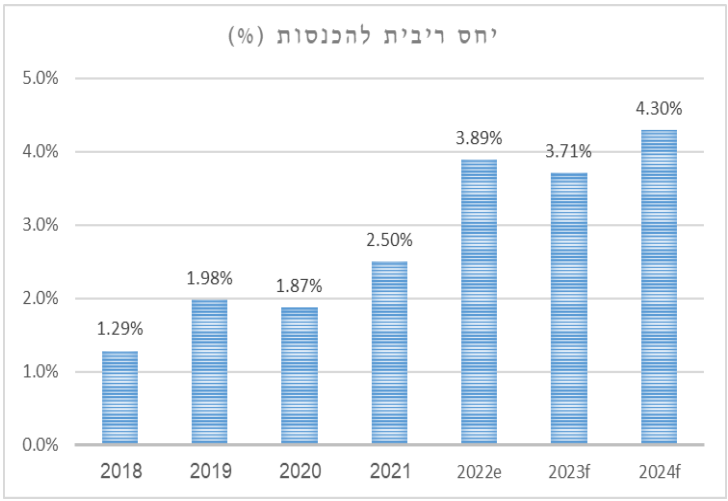
מדד השחיתות, ארגון TI (2021)	122/180
מדד הפיתוח האנושי (HDI), האו"ם (2021)	144/191
DSA	-
% מחוסנים לקורונה	46%

מדדים כלכליים:

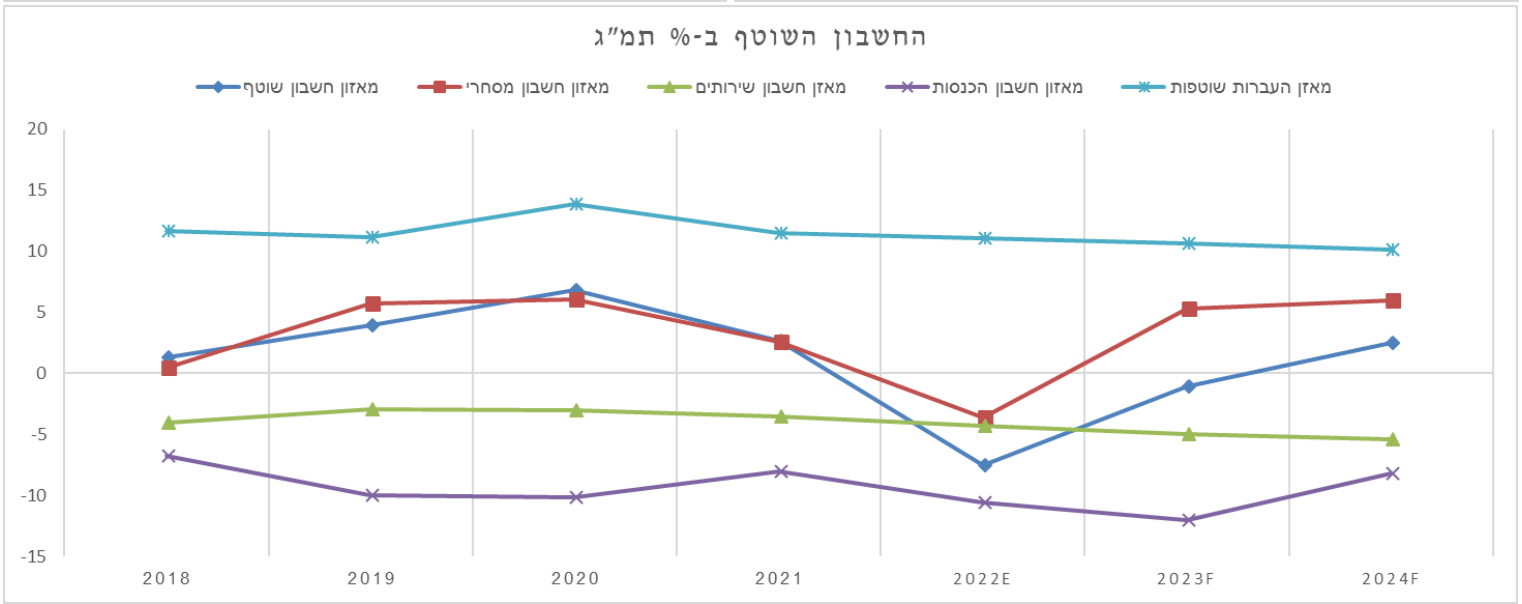
	2019	2020	2021	2022e	2023f	2024f
אינפלציה (ממוצע %)	2.6	4.0	3.7	5.9	5.2	4.9
צמיחה ריאלית (%)	2.7	-1.6	7.9	2.1	0.9	1.2
מאזן תקציבי (% מהתמ"ג)	-6.8	-5.5	-6.7	-7.9	-6.7	-6.1
חוב ציבורי (% מהתמ"ג)	38.0	47.9	49.9	52.1	52.6	52.0
מאזן החשבון השוטף (% מהתמ"ג)	3.9	6.8	2.6	-7.5	-1.1	2.5
חוב חיצוני (% מהתמ"ג)	18.5	24.0	23.8	21.5	22.8	23.4
עתודות מט"ח (בחודשי יבוא)	2.1	3.0	2.6	2.0	2.2	2.4

חוב חיצוני ב-% תמ"ג
30
25
20
15
10
5
0
16.4
18.5
24.0
23.8
21.5
22.8
23.4
2018
2019
2020
2021
2022e
2023f
2024f

צמיחה ריאלית (%)
10
8
6
4
2
0
-2
-4
2.4
1.6
2.7
1.9
-1.6
-2.5
7.9
6.8
2.1
1.3
0.9
0.1
1.2
0.3
2018
2019
2020
2021
2022e
2023f
2024f
צמיחה ריאלית
צמיחה ריאלית לנפש

יחס ריבית להכנסות (%)
5.0%
4.0%
3.0%
2.0%
1.0%
0.0%
1.29%
1.98%
1.87%
2.50%
3.89%
3.71%
4.30%
2018
2019
2020
2021
2022e
2023f
2024f

עתודות מט"ח בחודשי יבוא
4
3
3
2
2
1
1
0
2.1
2.1
3.0
2.6
2.0
2.2
2.4
2018
2019
2020
2021
2022e
2023f
2024f

החשבון השוטף ב-% תמ"ג
מאזן חשבון שוטף
מאזן חשבון מסחרי
מאזן חשבון שירותים
מאזן חשבון הכנסות
מאזן העברות שוטפות
20
15
10
5
0
-5
-10
-15
2018
2019
2020
2021
2022E
2023F
2024F

היסטוריית דירוגים:

Moody's	
07/2020	B3, יציבה
10/2017	B2, שלילית

רקע ומאפיינים פוליטיים:

סוג המשטר: מלוכה אבסולוטית			שנת קבלת עצמאות: 1968 (מבריטניה)
עומד בראש המדינה: המלך מסוואטי השלישי (מ-1986)	הבחירות הבאות: אין	אורך תקופת הכהונה: עד מותו	
מבנה הפרלמנט: דו-ביתי	מס' מושבים:	אורך תקופת הכהונה:	הבחירות הבאות:
1. בית האסיפה	73	5 שנים	אוקטובר 2023
2. סנאט	30	5 שנים	אוקטובר 2023

בספטמבר 1968, זכתה סווזילנד או בשמה הנוכחי, ממלכת אסווטיני, בעצמאות מידי בריטניה. כיום בראש המדינה עומד המלך מסוואטי ה-3 והוא בעל סמכויות בלתי מוגבלות. במסגרת תפקידו של המלך הוא ממנה את ראש הממשלה וחברי הרשות השופטת וכן מספר נציגים לבית האסיפה ולסנאט. המועצה המלכותית בוחרת יורש למלך לאחר מותו של המלך הנוכחי מבין בני נשותיו השונות. המלך הנוכחי מכהן משנת 1986, לאחר שירש בגיל 18 את אביו ששלט כ-60 שנה במדינה. בשנת 1972 החליט המלך הקודם, לבטל את החוקה שהייתה נהוגה בזמנו במדינה וזאת לאור התחזקות האופוזיציה, וריכז את כל הסמכויות במדינה בידו.

הסביבה הפוליטית צפויה להישאר הפכפכה בשנים הקרובות, עקב אי שביעות רצון משמעותית משלטונו של המלך והיעדר רפורמות דמוקרטיות. ביוני 2021 התפרצו הפגנות פרו-דמוקרטיות אלימות שכללו מהומות והתכתשויות למול שוטרים וחיילים, מהומות אשר קיבלו את הכינוי התסיסה האזרחית הנפיצה ביותר ב-53 שנות עצמאותה של המדינה. בשנים 2023-2024 תיתכן תסיסה אלימה נוספת בשל השפעות הסכסוך של רוסיה ואוקראינה וההאטה הכלכלית בדרום אפריקה. התסכול הציבורי נובע בעיקר מניהול כושל של כספי ציבור והיעדר חירויות אזרחיות וחירויות פוליטיות. מחירים מקומיים גבוהים לצרכנים, הזדמנויות כלכליות מוגבלות וצמיחה איטית בשכר, בשילוב אבטלה גבוהה (כ-26%) ותשתיות לקויות, יחריפו את התסכולים הללו. כמו כן, אסווטיני היא המדינה עם השכיחות הגבוהה ביותר ל-HIV, שהוא גם מניע וגם תוצאה של עוני ואי שוויון גבוהים. בנוסף, שלטון המלוכה נתפס ככזה שמרוקן את כספי הציבור הדלים, כאשר הוא שומר על אורח חיים ראוותני. במסגרת הניסיונות להשתלט על המהומות החליט המלך לסגור את האינטרנט במדינה. המלך ככל הנראה לא יפעל בתגובה ללחץ הציבורי, אך ימשיך להסתמך על כוחות הביטחון לדיכוי ההתקוממויות.

הבחירות לפרלמנט מתקיימות כל 5 שנים כאשר הבחירות הבאות עתידות להתקיים באוקטובר 2023. הבחירות הפרלמנטריות האחרונות נערכו בספטמבר 2018, ובהן לא השתתפו מפלגות, אלא רק מתמודדים פרטיים. תושבי המדינה בוחרים מספר נציגים בשילוב עם מינויים של המלך, כאשר המלך ממנה גם את ראש הממשלה. תפקידי כוח ניתנים רק למועמדים אשר תומכים במונרכיה. הבחירות יהוו מוקד לתסכול חברתי, במיוחד בשל היעדר רפורמות דמוקרטיות, והמשך האיסור על קיום מפלגות פוליטיות, ולכן ככל הנראה לא תהיה השתתפות נרחבת של בוחרים. על אף הביקורת הציבורית, המלך לא צפוי לערער את סמכותו ארוכת הטווח, וישמור על סמכויותיו לפיזור הפרלמנט ולמינוי והדחת שרים. קיים סיכוי שהמלוכה תגדיל את החירויות הפוליטיות, אבל אף שינוי לא יצמצם את כוחה של המלוכה באופן משמעותי, אלה רק יהיה מיועד להרגיע את הציבור.

מדיניות השלטון תתמקד בחיזוק המצב הפיסקלי ושליטה באינפלציה, אך היא תהיה גם תלויה בתגובות הציבוריות ולכן לא תהיה יציבה. הממשלה קבעה תוכנית להתאמה פיסקלית לשלוש שנים (FAP), המסתיימת בשנת הכספים 2023/24 (אפריל-מרץ), שמטרתה לייצב ולבסס את החוב הציבורי. אמצעי ה-FAP כוללים קיצוץ בעליות השכר לעובדי המגזר הציבורי, קיצוץ בהוצאות השרים בטווח הבינוני והפרטת מיזמים בבעלות המדינה. לצד קונסולידציה פיסקלית, ה-FAP מכוונת גם להפחתת מיזמים ציבוריים ולרפורמה ברכש ציבורי. הממשלה שואפת להוריד את מספר המיזמים הציבוריים מ-49 ל-30 לפני 2024 כדי לצמצם הוצאות ממשלתיות לא יעילות. עם זאת, נכון לסוף 2022 לא הושגה התקדמות בצמצום מספר המיזמים הציבוריים. בנושא רפורמת הרכש, הממשלה תמשיך לפתח פלטפורמת רכש אלקטרוני חדשה, הכוללת תהליך הצעות מחיר אוטומטי ומאגר ספקים. הדבר צפוי לייעל את תהליך הרכש ולהפחית את חוסר היעילות הניהולית. ככל הנראה יעדי המדיניות האלה יצליחו באופן מוגבל בלבד.

יחסי חוץ-

היחסים הפוליטיים והכלכליים עם דרום אפריקה יישארו יציבים במידה רבה בשנים 24-2023, למרות המתחים הנובעים מהתנודתיות הפוליטית באסווטיני. אם המצב ההומניטרי יחמיר, ייתכנו מחלוקות על הצורך ברפורמה כלכלית ופוליטית במדינה עם דרום אפריקה. כמו כן, ניסיונות מתמשכים של קהילת הפיתוח של דרום אפריקה (SADC) לפתור את המהומה הפוליטית במדינה לא יצלחו. ככלל, העניין הבין-לאומי במצב המלוכה יישאר שטחי בהיעדר משבר הומניטרי חמור.

אסווטיני הינה המדינה היחידה באפריקה המקיימת יחסים דיפלומטיים עם טייוואן. בנובמבר 2022 ביקר המלך מסוואטי בטייוואן וקרא לאו"ם לכלול את טייוואן כמדינה חברה. הקשרים האלו צפויים להימשך למרות לחצים דיפלומטים וכלכלים מצד סין. המלך לא צפוי לנטוש את בת בריתו טיוואן לטובת קשרים עם סין, על אף הקשיים הפיננסיים.

קרן המטבע-

באוגוסט 2021 קרן המטבע העבירה הקצאה תקופתית רוחבית לכלל המדינות החברות בה, בהתאם לגודל הכלכלה בכל מדינה. במסגרת הקצאה זו, אסווטיני קיבלה תמיכה של כ-105 מיליון דולר. בנוסף על כך, ביולי 2020 העבירה הקרן סיוע כספי בגובה של 110.4 מיליון דולר במסגרת תוכנית RFI, לסיוע בהתמודדות עם מגפת הקורונה.

מועדון פריז-

מעולם לא פרסה חובות במסגרת מועדון פריז.

מאפיינים כלכליים

כלכלת אסווטיני נחשבת יחסית מגוונת ונשענת על ייצוא תעשייתי (כגון תרכיז סוכר ומשקאות קלים) ותיירות, ואלו מהווים את מקור המט"ח המרכזי. כלכלת המדינה קשורה קשר הדוק לכלכלת דרום אפריקה, כ-85% מהיבוא שלה וכ-60% מהיצוא שלה לדרום אפריקה, ובנוסף על מנת להבטיח יציבות כלכלית המטבע במדינה מוצמד למטבע הדרום אפריקאי. המדינה משולבת בהסכמים אזוריים, הודות למספר איגודי סחר ומכס, לרבות קהילת הפיתוח של דרום אפריקה, איגוד המכס של דרום אפריקה (SACU) והשוק המשותף למזרח ודרום אפריקה. החברות ב-SACU מאפשרת סחר חופשי בתוך האזור, עם גישה לבסיס לקוחות גדול יותר של חברות מקומיות. תקבולי SACU מהווים מקור הכנסה מרכזי ומרכיב חשוב במאזן התשלומים של המדינה.

הצמיחה הכלכלית תרד ל-0.9% ב-2023 לעומת 2.1% ב-2022, בעיקר כתוצאה מהאטה כלכלית בדרום אפריקה, היעד של למעלה מ-70% מהיצוא של אסווטיני. התחזית לצמיחה ב-2024 היא נמוכה כ- 1.2% בלבד, בשל המשך המגמות המאקרו-כלכליות העולמיות ובמיוחד מחירי האנרגיה הגבוהים. הצמיחה השולית שתתרחש בשנים אלה תנבע במידה רבה ממגזר החקלאות, הכרייה והייצור, ובפרט ייצור סוכר. ייצור הסוכר יגדל בתגובה למחיר הגבוה בשוק בשנים 2023-2024, ובזכות כמות משקעים טובה ומאגרים מספקים של מי השקיה. המשקעים יתמכו גם בייצור הידרואלקטרי, הגדלת אספקת האנרגיה ותמיכה בתפוקה החקלאית. סקטור השירותים צפוי להשתפר במהלך השנים 2023-2024, עם התאוששות התיירות. לפי קרן המטבע כלכלת אסווטיני שבירית ותלויה בהתאמות פיסקליות וביישום רפורמות מבניות. מעבר להשפעה של מגיפת הקורונה, הצמיחה נותרה מוגבלת על ידי מספר מכשולים מבניים הקשורים לסביבה העסקית הירודה להשקעות פרטיות. כמו כן, גם העוני הנרחב ואי השוויון בהכנסות מכבידים על פוטנציאל הצמיחה של הכלכלה.

מלבד תחום הסוכר אשר מהווה מקור אחד לצמיחה, עבור יתר המשק התחזית עגומה. לאינפלציה הגבוהה יהיו השלכות קשות על הכלכלה. מחירי הדלק עלו בצורה ניכרת, ותעריפי הנסיעה במוניות עלו בכ-40% מתחילת 2022. הדבר יפעיל לחץ כלפי מעלה על השכר ויצמצם את שולי הרווח של בעלי העסקים. עסקים מקומיים ייאבקו בשנים 2023-2024 בעוד הנזילות והגישה להון בירידה יחד עם הביקוש של הצרכנים. כמו כן, ההשקעות הפרטיות הן ברמה נמוכה, והן מוגבלות, בין היתר, על ידי מעורבות כבדה של המדינה בכלכלה, חוסר שקיפות עקב אתגרי הממשל וסביבה עסקית חלשה.

הממשלה שואפת להקים מספר פארקי תעשייה גדולים עבור מגזרי הסוכר והעץ החזקים במדינה באופן מסורתי, כדי לספק תשתית משופרת. כמו כן, הממשלה פועלת ליצירת מנגנוני קידום השקעות עבור עסקים קטנים, לרבות תוכניות להקלה על רישום עסקים חדשים באמצעות פלטפורמה מקוונת, ושיפור הגישה למימון באמצעות הקמת מספר קרנות. משאבים פיסקאליים לא מספקים וחוסר רצון פוליטי יגבילו את הצלחתן של תוכניות הפיתוח. הדבר צפוי להשפיע לרעה על היחסים של אסווטיני עם גורמים מולטי-לטרליים, ולבסוף להוביל למיעוט הלוואות, תת-פיתוח וצמיחה כלכלית נמוכה. יש לציין כי הבנק העולמי פועל לספק תמיכה לממשלה בשלושה תחומים מרכזיים: שיפור יצירת הון אנושי, ניהול תקציב וממשל, והגברת התחרותיות. הבנק העולמי פועל במדינה במסגרת חמישה פרויקטים בהיקף של 156 מיליון דולר.

<u>אירועים מקרו-כלכליים:</u>

מגפת הקורונה השפיעה על כלכלת אסווטיני, בשעה שהמדינה סבלה מאתגרים כלכליים וחברתיים עמוקים. עוד לפני המגפה הצמיחה הייתה חלשה, הגירעון בחשבון הפיסקלי והחוב הציבורי היו במגמת עלייה, ועתודות המט"ח בירידה. המגפה פגעה קשה בכלכלה, הבליטה והחריפה את החולשות שלה ויצרה צרכי מימון מידיים.

הממשלה תמשיך ליישם את תוכנית ההתאוששות הכלכלית בעקבות משבר הקורונה, אשר מגובה במימון של 75 מיליון דולר מהבנק העולמי שאושר במאי 2022. התוכנית כוללת רפורמות מבניות לחיזוק ניהול הכספים הציבוריים, לשיפור שקיפות המגזר הציבורי ולפיתוח המגזר הפרטי. מלבד השלכות המגיפה, המדינה מתמודדת עם השפעות של מלחמת רוסיה ואוקראינה אשר הובילה לעלויות אנרגיה גבוהות ועלייה באינפלציה, והחריפה את רמות העוני.

שינוי תחזית של סוכנויות דירוג:

סוכנות הדירוג היחידה שמדרגת את המדינה הינה Moody's. ביולי 2020 הורידה Moody's את דירוג המדינה מ- B2 ל-B3 עם תחזית יציבה. הסיבות להורדת הדירוג הינן: יחסי החוב הגבוהים של המדינה ויכולתה המוגבלת להתמודד עם מצבי קיצון ומשברים כדוגמת משבר הקורונה. התחזית היציבה מבוססת על רמות ההכנסה הגבוהות יחסית של המדינה וכלכלה מגוונת למרות גודלה הקטן. ההצמדה של המטבע לראנד הדרום אפריקאי מספקת עוגן מדיניות ותומכת באינפלציה נמוכה ויציבה.

בדו"ח של Moody's מאוקטובר 2021 מתואר שהדירוג משקף את גודלה הקטן מאוד של הכלכלה, שיעורי צמיחה חלשים עם תנודתיות גבוהה והכנסה נמוכה. כמו כן המדינה רגישה מאוד לאירועים מקרו-כלכליים בשל אתגרי נזילות ממשלתיים הנובעים מהצורך לממן גירעונות פיסקליים גדולים, דבר המייצר תלות רבה במערכת הבנקאית.

<u>מדיניות פיסקאלית וחוב ממשלתי</u>:

המאזן הפיסקלי צפוי להישאר חלש עם גירעון מבני המשקף במידה רבה חוסר יכולת לבצע הפחתה חדה בהוצאות. עם זאת, הגירעון יצטמצם במהלך תקופת התחזית ככל שההוצאות ירדו לרמות שקדמו למגפה וההכנסות יישארו גבוהות יחסית, כתוצאה מתמלוגים גבוהים (ובמגמת ירידה) של מגזר הסוכר. בשנת 2023 הגירעון הפיסקלי צפוי לרדת ל-6.7% לאחר שעמד על 7.9% בשנת 2022.

בשנת 2023 ההכנסות יגדלו בעיקר בזכות תקבולים גבוהים מאיגוד המכס של דרום אפריקה (SACU). ומנגד ההוצאה צפויה לגדול בתקופת הבחירות, עם הצורך במימון פעילות מוגברת של כוחות הביטחון לדיכוי המחאות. כמו כן, אינפלציה גבוהה והצורך לתמוך ברמת החיים המקומית ישמרו על לחץ כלפי מעלה של הוצאות הממשלה. בשנת 2024 הן ההכנסות והן ההוצאות ירדו במונחים ריאליים. ירידה במחירי הסוכר תוביל להפחתת התמלוגים הממשלתיים, בזמן שההוצאות הקשורות לבחירות וביטחון ירדו. הממשלה מתכננת להגביר את יעילות גביית מס החברות ולהעלות את שיעור מס ההכנסה האישי לבעלי הכנסה גבוהה, אך קונסולידציה פיסקלית צפויה להיות מאתגרת.

הממשלה תממן את הגירעון הפיסקלי בעיקר באמצעות הנפקת חוב מקומי. תמיכה תקציבית ממוסדות פיננסיים בינלאומיים כמו הבנק העולמי והבנק לפיתוח אפריקה תספק תוספת מוגבלת למימון.

<u>מדיניות מוניטרית</u>:

המדיניות המוניטרית של אסווטיני תישאר מושפעת במידה רבה מזו של הבנק המרכזי של דרום אפריקה (SARB, South Africa's central bank), בשל ההצמדה ביחס של 1:1 של המטבע המקומי של אסווטיני לילנג'ני לראנד הדרום אפריקאי.

הבנק המרכזי של אסווטיני (CBE) ימשיך לעקוב אחר מחזור ההידוק של הבנק המרכזי של דרום אפריקה. בנובמבר 2022 ה-SARB העלה את הריבית ב-75 נקודות בסיס ל-7% לאחר עלייה של 75 נקודות בסיס בספטמבר, בתגובה להידוק המוניטרי העולמי ולעלייה באינפלציה, אשר מחמירה בעקבות מלחמת רוסיה-אוקראינה. בנוסף יש צפי לעלייה ל-7.5%

במחזור הבא. לאור המשך עליות השערים הגלובליות, ה-SARB ככל הנראה ימשיך עם מדיניות מוניטרית מהודקת בשנים 2023-2024, וגם בשנים הבאות המדיניות תעקוב אחר מגמות הריבית בארה"ב. ה-CBE יתקשה לנהל את האינפלציה תוך מניעת התכווצות כלכלית משמעותית, אך ייאלץ לעקוב אחר מחזור ההידוק של ה-SARB ולהעלות את הריבית לשיא של 7.5% עד אמצע 2023, לפני שיוריד ל-7% עד סוף 2024.

האינפלציה מוערכת לעמוד בממוצע על 5.9% בשנת 2022, אך לפי התחזית תרד ל-5.2% בשנת 2023 ו-4.9% בשנת 2024. האינפלציה באסווטיני עוקבת אחר מגמות המחירים בדרום אפריקה, המקור המרכזי ליבוא שלה. פיחות המטבע בשילוב מחירי המזון והדלק העולמיים שעדיין גבוהים, ישאירו את האינפלציה גבוהה ב-2023. ככל שההידוק המוניטרי של הבנק המרכזי יתחיל להשפיע ומחירי המזון והדלק העולמיים יתמתנו, האינפלציה תרד. קיים תרחיש גם לפיחות חד מהצפוי של הראנד, שיפעיל לחץ כלפי מעלה על האינפלציה.

מטבעות הראנד והלילנג'ני יושפעו מההידוק המוניטרי הקפדני בארה"ב והתחזקות הדולר האמריקאי, לצד הירידה במחירי מרבית ייצוא המינרלים מדרום אפריקה. הראנד ימשיך להיות מושפע מהתפתחויות עולמיות שליליות, בעיקר מכיוון שהוא תלוי בסחורות, נסחר ומשמש כאומדן לשווקים מתעוררים. שער החליפין השנתי הממוצע לשנת 2023 יהיה R17.16:$1, ובזכות החוב החיצוני הנמוך של דרום אפריקה, עתודות מט"ח משמעותיות ועליות ריבית מקומית, הראנד ייפחת בקצב איטי יותר בשנת 2024.

<u>מצב חיצוני</u>:

מצב החשבון השוטף ישתפר באופן ניכר בשנים 24-2023, כאשר המאזן המסחרי יעבור לעודף, עקב עלייה בתפוקה ובמחירי התוצרת החקלאית, בעיקר סוכר ועץ, על אף מחירי הסחורות הגבוהים (במיוחד עבור מזון ואנרגיה). הגירעון בחשבון השירותים יגדל במהלך תקופת התחזית, למרות הצמיחה בתיירות, מכיוון שייבוא השירותים יתגבר מאוד כדי לתמוך בפרויקטי הון במימון ממשלתי. הגירעון בחשבון ההכנסות, המשקף העברות רווחים של חברות בבעלות זרה, יישאר גדול בשנים 2023-2024. כמו כן, העודף הגדול בחשבון ההעברות השוטפות יצטמצם בשנים 2023-2024 עקב צמצום הסיוע, מכיוון שהסיוע העולמי מופנה לאזורי מצוקה חמורים כמו אוקראינה וקרן אפריקה.

בסך הכל הגירעון בחשבון השוטף צפוי להצטמצם משמעותית מאומדן של 7.5% מהתוצר ב-2022 ל-1.1% מהתוצר ב-2023. לאחר מכן החשבון השוטף ירשום עודף של 2.5% מהתוצר ב-2024. ניתן להשוות זאת לעודף שנתי ממוצע בחשבון השוטף של 4.2% מהתוצר בשנים 2017-2021.

החוב החיצוני צפוי לעמוד על כ-21.5% מהתוצר בשנת 2022, ולעלות במתינות ל-22.8% בשנת 2023 ו-23.4% בשנת 2024. כמו כן, עתודות המט"ח מוערכות לכסות כ-2.0 חודשי יבוא בשנת 2022, עם עליה מתונה ל-2.2 חודשי יבוא בשנת 2023 ו-2.4 בשנת 2024.

<u>תמ"ג לפי מגזרים</u>: חקלאות 6.5%, תעשייה 45%, שירותים 48.6% (הערכה לשנת 2017).

<u>כוח העבודה לפי מגזרים</u>: חקלאות 10.7%, תעשייה 30.4%, שירותים 58.9%. (הערכה לשנת 2014).

<u>סחר חוץ</u>

שותפות סחר עיקריות- ייצוא: דרום אפריקה (94%). [1]

שותפות סחר עיקריות- ייבוא: דרום אפריקה (81.6%) וסין (5.2%).[1]

מוצרי ייצוא עיקריים: תרכיזי משקאות קלים, סוכר, עץ לייצור נייר, כותנה, מקררים, הדרים ופירות משומרים. [1]

[1] CIA factbook, נתוני 2017
[2] הלמ"ס, נתוני 2020

מוצרי ייבוא עיקריים: כלי רכב, מכונות, ציוד תחבורה, מזון, מוצרי נפט וכימיקלים. [1]

סחר עם ישראל: ייצוא לישראל- 36.2 מיליון דולר; ייבוא מישראל- 1.3 מיליון דולר. [2]

מקורות: EIU (ינואר 2023), Moody's (אוקטובר 2021, יולי 2020), קרן המטבע הבינלאומית (יולי 2020), מועדון פריז, COFACE, World Bank, Transparency International, CIA factbook, Bloomberg ומקורות נוספים.

	2018	2019	2020	2021	2022e	2023f	2024f
אינדיקטורים כלליים							
אוכלוסייה (מיליון)	1.2	1.2	1.2	1.2	1.2	1.2	1.2
תמ"ג נומינלי (מיליארדי דולר)	4.7	4.5	4.0	4.7	4.2	4.0	4.0
תמ"ג נומינלי (מיליארדי LCU)	62	65	66	70	69	69	72
תמ"ג לנפש (דולר)	4,021	3,846	3,374	3,978	3,512	3,325	3,288
צמיחה ריאלית (%)	2.4	2.7	-1.6	7.9	2.1	0.9	1.2
צמיחה ריאלית לנפש (%)	1.6	1.9	-2.5	6.8	1.3	0.1	0.3
סקטור פיסקלי							
באחוזי תמ"ג							
מאזן תקציבי	-6.5	-6.8	-5.5	-6.7	-7.9	-6.7	-6.1
הכנסות הממשלה	25.5	26.6	28.3	25.7	29.9	31.4	27.0
הוצאות הממשלה	32.0	33.4	33.9	32.5	37.8	38.1	33.1
חוב ציבורי*	33.8	38.0	47.9	49.9	52.1	52.6	52.0
ב-% מההכנסות	132.5	142.8	169.0	194.0	174.2	167.5	192.6
סקטור מוניטרי ופיננסי							
באחוזים							
ריבית על הלוואות*	10.3	10.1	8.0	7.3	10.0	11.5	12.0
ריבית על פקדונות	3.8	3.7	2.5	1.8	5.0	5.5	6.0
שיעור אינפלציה (ממוצע)	4.8	2.6	4.0	3.7	5.9	5.2	4.9
USD/EUR							
שע"ח נומינלי (לסוף תקופה)	14.4	14.0	14.7	15.9	17.3	17.5	18.6
שע"ח נומינלי (ממוצע לתקופה)	13.2	14.4	16.5	14.8	16.4	17.2	17.8
שע"ח ריאלי-אפקטיבי 2010 = 100)*	87.8	84.4	79.9	83.3	80.1	79.6	77.8

מקור: EIU (ינואר 2023), קרן המטבע הבינלאומית (יולי 2020)

* הערכה

	2018	2019	2020	2021	2022e	2023f	2024f
מאזן התשלומים							
במיליוני דולר (אלא אם כן צוין אחרת)							
מאזן חשבון שוטף	60	176	271	124	-316	-43	99
ב- % תמ"ג	1.3	3.9	6.8	2.6	-7.5	-1.1	2.5
מאזן חשבון מסחרי	20	258	241	124	-155	214	239
ב- % תמ"ג	0.4	5.7	6.0	2.6	-3.7	5.3	5.9
ייצוא סחורות במונחי F.O.B	1,828	1,981	1,739	2,060	2,262	2,485	2,652
ייבוא סחורות במונחי F.O.B	1,808	1,723	1,499	1,936	2,416	2,271	2,413
מאזן חשבון שירותים	-188	-134	-119	-166	-183	-201	-218
ב- % תמ"ג	-4.0	-3.0	-3.0	-3.5	-4.3	-5.0	-5.4
ייצוא שירותים	71.0	66.5	68.5	72.0	76.7	82.5	89.7
ייבוא שירותים	259	200	188	238	259	284	308
מאזן חשבון הכנסות	-316	-451	-404	-380	-446	-483	-329
ב- % תמ"ג	-6.8	-10.0	-10.1	-8.0	-10.6	-12.0	-8.2
ייצוא הכנסות	144.7	124.3	103.2	111.6	109.5	91.9	100.7
ייבוא הכנסות	461	575	507	491	555	575	430
העברות שוטפות, נטו	544.1	503.2	552.9	545.7	466.8	427.0	408.0
ב- % תמ"ג	11.661	11.185	13.879	11.505	11.056	10.606	10.154
השקעות ישירות זרות, נטו (FDI)	39.1	107.1	51.2	54.3	25.0	50.0	50.0
ב- % תמ"ג	0.8	2.4	1.3	1.1	0.6	1.2	1.2
ב- % המאזן בחה"ש	64.6	60.7	18.9	43.6	7.9	115.2	50.3
חוב ונכסים חיצוניים							
במיליוני דולר (אלא אם כן צוין אחרת)							
סך החוב החיצוני	766	834	957	1,130	910	920	941
ב- % תמ"ג	16.4	18.5	24.0	23.8	21.5	22.8	23.4
סך החוב החיצוני לטב"א	684	747	748	808	600	597	605
סך החוב החיצוני לט"ק	14	20	26.4	40	47	65	88
קרן המטבע	67	67	183	283	263	257	248
פיגורים על תשלומי ריבית	2.7	1.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
פיגורים על תשלומי קרן	2.1	1.9	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0
עתודות מט"ח	441	440	546	572	548	574	629
בחודשי יבוא	2.1	2.1	3.0	2.6	2.0	2.2	2.4
שירות החוב							
במיליוני דולר (אלא אם כן צוין אחרת)							
שירות החוב השנתי	56	55	103	238	97	98	96
ב- % יצוא	2.7	2.5	5.4	10.6	4.0	3.7	3.4
תשלומי קרן	40.6	30.8	81.9	207.9	48.3	51.5	49.7
תשלומי ריבית	15.3	23.7	21.1	30.5	49.1	46.9	46.6
יחס ריבית להכנסות	1.29%	1.98%	1.87%	2.50%	3.89%	3.71%	4.30%
מערכת בנקאית							
באחוזים							
יחס הלימות ההון (הון רגולטורי לנכסי הסיכון)	18.8	18.7	....	....	....	....	....
הלוואות ללא תנועה ברוטו מסך הלוואות ברוטו	9.3	9.4	....	....	....	....	....

מקור: EIU (ינואר 2023), קרן המטבע הבינלאומית (יולי 2020)